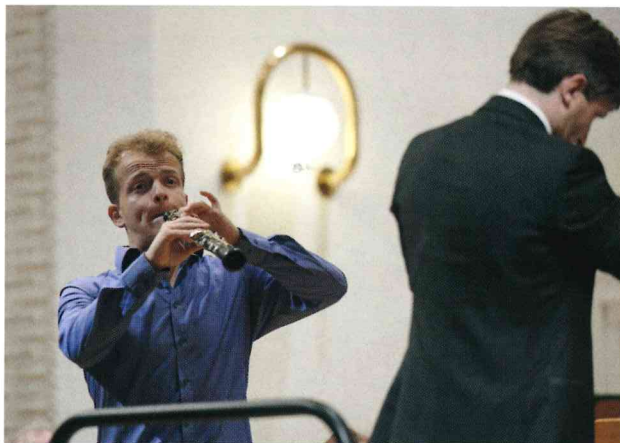

sadzujúceho sa huslistu. Dnes sa tešíme z prítomnosti prvotného interpreta, stretnutia s ním zákonite ohlasujú sviatok naplnený podmanivým umením, prítomnosť harmonického talentu aj jeho odzbrojujúcu ľahučkú prirodzenú komunikáciu. S publikom, dirigentom aj s orchestrom, no najmä s hudbou. Ak sa nás Dvořákova hudba hlboko dotýka, vieme, že to tkvie v jej obsahu, v úprimnosti. Šporcl má onen vzácny dar doslova splynúť s duchovne presvetlenými dvořákovskými formuláciami. Vďaka senzibilita, ale aj dávke pokory, stotožniac sa bezozvyšku s partom, dokáže človeka v okamihu premiestniť do nadpozemskej ríše rýdzeho, naliehavého umenia...

Iršai – Strauss – Mozart

K dramaturgicky dôvtipným patrilo koncert 15. II., ktorý popri domácim orchestri ponúkal navyše dosiaľ nepoznané, nové hodnoty v osobách dirigenta aj sólistu. Pódium v úvode patrilo novej tvorbe. Orchester s mladým hosťujúcim dirigentom z Litvy **Modestasom Barkauskasom** naštudoval a uviedol skladbu Jevgenija Iršaja *Anagram na meno Ernst Bloch*. Na Slovensku už desaťročia žijúci a pôsobiaci autor systematicky prispieva k hudobnej literatúre a obohacuje ju. Jeho kompozície sú garantované nielen špičkovou erudíciou, ale doslova uhrančivou invenciou s fantáziou, ktorá akoby stále čerpala z nekonečne variabilných prameňov. Dielo, ktoré v Dome umenia odznelo, už titulom ohlasovalo jasný vnútorný „dej“: štyri hlásky – tóny abstrahované z mena spomenutého skladateľa (ES-B-C-H) – vytvára-

jú jednu z osí, okolo ktorej košatejú nápadité frázy, výrečné epizódy s dominantnými hebrejskými konotáciami. V nie rozsiahlej a konzistentnej skladbe je prítomná akási vnútorná mágia, jej reliéf je tvarovaný umne vyvažujú dramatické aj kontemplatívne vedomie. Ne-tradičným riešením je „infinitívne“ nasmerovaný záver s krásne klenutým, postupne sa

A. Krimer a M. Barkauskas

vytrácajúcim zvukom husľového sóla (skvelý **Lukáš Szentkereszty**)... Mladý dirigent pristúpil k skladbe zodpovedne, tvorivo, živý materiál partitúry mu evidentne konvenoval. Koncert prebiehal v rámci projektu ONE/ONE is more, sympatickej medzinárodnej korporácii niekoľkých európskych telies, na ktorej úspešne i prospešne participuje aj žilinský orchester. Aj mladí interpreti, dirigent Barkauskas, ako aj sólista večera, sú v projekte vďaka svojej

hudobníckej výnimočnosti aktívne zainteresovaní. V Nemecku žijúci rodák z Bieloruska, ešte študujúci hobojsa **Alexander Krimer**, stihol získať už množstvo prestížnych ocenení (o. i. aj cenu programu Kreatívna Európa, súvisiaceho s projektom ONE). V Žiline sa uviedol v sólovej parte *Koncertu D dur* od Richarda Straussa, skladbe obľúbenej, no pritom dosta-

točne náročnej. Výborný Krimer upozornil už od úvodných tónov, že máme česť s disponovaným interpretom. Tvoril suverénne, očaroval kultivovaným a tvárnym tónom, ťažil z možnosti fráz, citlivo komunikoval a najmä odovzdal obdivuhodné celistvý, hudbou preniknutý výkon. Orchester v záverečnej Mozartovej *Symfónii č. 36 C dur KV 425 „Lineckej“* patril výlučne tvorivosti dirigenta. Naše výsostne „mozartovské“ teleso poskytlo talentovanému lídrovi

vďačný kreatívny terén. Barkauskas je typom muzikálneho, dôsledného, akurátneho tvorca. Staví sa evidentnou radosťou, ale dostatočne rozvážne a konzekventne. V komplexe skladby všimavo konšteluje detaily, zavše pôsobiac až exaktne či analyticky. Jeho markantným príspevkom však bol výsledok: plnokrvný, farbou a invenciou naplnený mozartovský svet...

Lýdia DOHNALOVÁ

Fotografie: Roderik KUČÁVIK

Strhujúci výkon Štátnej filharmónie Košice na otvorení 50. sezóny

Ak by sme si chceli pripomenúť okolnosti vzniku a mimoriadne udalosti v priebehu činnosti jubilujúcej Štátnej filharmónie Košice, museli by sme siahnúť do programových aktivít piatich dekád koncertných sezón, ktoré dnes sumarizuje neobvykle bohatá dokumentácia. Nestačí vymenovať alebo čítať zoznam hviezdnych osobností za dirigentským pultom alebo koncertným nástrojom. Možno len veriť, že hudba, ktorá tu znela, priniesla mnohým poslucháčom pocity šťastia, nadšenia a obohatila ich duchovný svet.

Spomeňme niekoľko faktov z histórie: uznesenie Slovenskej národnej rady z 5. 8. 1968 zriadilo dňom 1. 9. 1968 druhé symfonické teleso na Slovensku – Štátnu filharmóniu Košice. Prvý koncert 47-členného orchestra sa uskutočnil 16. 4. 1969 v rámci XIV. Košickej hudobnej jari. Bol to výsledok práce mnohých tvorivých osobností, hlavne šéfdirigenta Bystrička Režucha a riaditeľa Dr. Lubomíra Čížka, ale aj Anny Kovářovej, Dr. Ladislava Olekšáka, Karola Petróczyho, neskôr aj Angely Januškovéj a iných. Už prvým koncertom vyjadrili svoj cieľ a poslanie hrať hudbu všetkých štýlových období, dokázať doma i vo svete, že slovenské interpretačné umenie má pozoruhodnú kvalitu. Orchester už v tom čase dokázal svoju umeleckú erudíciu, tvárnosť a ochotu ďalšieho vývoja, nadšenie presadiť nové trendy

Dom umenia – sídlo ŠFK (foto: archív ŠFK)

v kvalifikácii telesa, poznanie čoraz náročnejšieho repertoáru. Väčšina z vtedajších účinkujúcich rada spomína na prvé umelecké zájazdy do Talianska, Poľska, Bulharska, neskôr Španielska, Portugalska, Nemecka a s pribúdajúcimi rokmi i vzdialenejších krajín (USA,

Mexiko, Hongkong, Čína). Postupne sa menili osobnosti vo vedení filharmónie, za dirigentským pultom, v prevádzke ale aj v nástrojových skupinách. Podarilo sa nielen dopĺňať, ale aj omladzovať súbor, v poslednej dekáde došlo aj k nástupu nových koncertných majstrov (M. Potokár, M. Mézes) a umeleckého personálu okolo riaditeľa Júliusa Kleina, ktorý od roku 1991 vedie inštitúciu všetkými smermi k prosperujúcemu profilu. Viacnásobná, ešte stále prebiehajúca rekonštrukcia a oprava budovy, právne záležitosti ohľadne vlastníctva Domu umenia, zdokonalenie pracovných podmienok účinkujúcich, estetika spoločenských priestorov, bezbariérový prístup, nová pokladňa, obohatenie nástrojového parku, nový Steinway, ale aj pravidelné výstavy sú dnes adekvátne k názvu budovy „Dom umenia“ a sídla renomovanej hudobnej inštitúcie ŠFK. Jubileum filharmonikov osobne pozdravil bývalý poľský šéfdirigent Jerzy Swoboda (2003–2008), ktorého pred desiatimi rokmi vystriedal súčasný šéfdirigent Zbyněk Müller z Prahy a stály hosťujúci dirigent Leoš Svárovský (od r. 2014). Štátnu filharmóniu Košice pozdravili aj osobnosti nášho politického, kultúrneho a hudobného života. Menoslov účinkujúcich alebo fotografie počas existencie filharmónie si záujemcovia mohli prezrieť nielen na výstave ale aj v novej 70-stranovej